

Дѣйствія съ цѣлы числа.

17. Единъ ученикъ купилъ книгъ за 15 гр. и у него остали още 24 гр.; колко пары е ималъ до прѣди да купи книгъ-тж? За да ся отговори на това пытаніе, *трьбва отъ двѣ дадены числа*: едно, кое-то показва колко пары е издалъ, и друго, кое-то показва колко пары му сж остали, *да ся състави ново число*, кое-то да показва, колко сж были всичкы-ты му пары. Сжще така ако ся попыта: отъ 26 листове хартиѣж направлены двѣ книжки; на еднж-тж отишли 14 листове; колко листове сж отишли на другж-тж? И въ тоя случай *отъ двѣ дадены числа*: едно, кое-то показва колко была всичка-та хартія, и друго, кое-то показва, колко листове хартія е употребена за еднж-тж книжж, *трьбва да намъримъ ново*, кое-то да показва, колко листове сж остали за другж-тж книжж.

Въобще при рѣшеніе различни практическы пытанія всякога доходи та отъ два или дори отъ нѣколко дадены числа да съставямы новы. Това ся постига чрѣзъ *слаганіе* или *разлаганіе* числа-та, т. е. съ производжаніе различни *дѣйствія* надъ дадены-ты числа. Четыре отъ тыя дѣйствія ся наричатъ *главны* или *основны*, зачто-то тыи служатъ за основаніе на всичкы другы дѣйствія. Тыя четыре основны дѣйствія сж: *сѣбираніе*, *изважданіе*, *умноженіе* и *дѣленіе*. Отъ тѣхъ сѣбираніе и умноженіе служатъ за *слаганіе*, а изважданіе и дѣленіе — за *разлаганіе* на числа-та. А зачто-то дѣйствія-та надъ цѣлы числа ся производжатъ по-просто, отъ както надъ дроби, и зачто-то за производжаніе дѣйствія съ дроби *трьбва пръвѣ* да знаемъ да производжамы дѣйствія съ цѣлы числа, заради това и ные щемъ захванемъ пръвѣ отъ послѣдни-ты.